

Tanítási tervezet

1. Alapadatok

Az óra időpontja: 2024.04.26.

Osztály: 7.a

Iskola neve és címe: Lónyay utcai Református Gimnázium, 1092 Budapest, Kinizsi utca 1-7.

Tanít: Bécsy Katalin

Témakör megnevezése: Európa földrajza

Tanítási egység (téma) címe: 38.lecke: Európa részei, éghajlata és vízrajza

Az óra (jellemző) típusa: Ismereteket szerző és feldolgozó óra

2. Tantervi követelmények

2.1. A tanítási óra oktatási céljai:

Európa tavainak megismerése

Európa éghajlati jellemzőinek megismerése

Éghajlati diagramok megismerése és leolvasásuk elsajátítása

2.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai:

Képesség kialakítása az éghajlati diagram leolvasására

Térképen való tájékozódás képességének fejlesztése

Figyelem fejlesztése

Emlékezet fejlesztése

2.3. A tanítási óra nevelési céljai:

Tanulásra való nevelés

Nyitottság és érdeklődés kialakítása más tájak, kultúrák iránt

2.4. Oktatási követelmények:

Európa vízrajzának ismerete és elhelyezése a térképen

Európa éghajlati jellemzőinek ismerete

Éghajlati diagram ismerete, elemzése

- a. Fogalmak:
- új: Ladoga-tó, Finn-tóvidék, Boden-tó, Csorba-tó, Garda-tó, morénató, gleccsertó, tengerszem, forró övezet, mérsékelt övezet, hideg övezet, növekvő évi közepes hóingás, Észak-atlanti áramlás, nyugatias szelek
  - megerősítendő: éghajlat, gleccser, nevezetes szélességi körök, évi középhőmérséklet, évi csapadékmennyiség, hűtő-fűtő hatás
- b. Folyamatok:
- új: kontinens belseje felé az évi közepes hóingás nő; Egyenlítőől egyre távolodva csökken az évi középhőmérséklet; Atlanti – óceántól távolodva csapadékmennyiség csökken
  - megerősítendő: óceán hűtő-fűtő hatásának következményei
- c. Összefüggések:
- új: Észak-atlanti-áramlás melegítő hatása -> kontinens belseje felé ez egyre kevésbé érezhető, így az évi közepes hóingás nő; napsugarak egyre kisebb beesési szöge -> Egyenlítőől egyre távolodva csökken az évi középhőmérséklet; páradús légtömegek az óceán felől érkeznek a nyugati szelekkel -> Atlanti – óceántól távolodva viszont felhőképződés már csökken és így csapadékmennyiség is csökken
  - megerősítendő: –
- d. Fejlesztendő készségek, kompetenciák (mit, mivel?):
- analitikus gondolkodás: éghajlati diagramok leolvasása a mérsékelt övezet különböző pontjairól, majd ezzel együtt következtetések levonása a mérsékelt övezetre
  - térképen való tájékozódás: Európa tavainak elhelyezése, ellenőrző feladatban folyók elhelyezése, az övezetek elkülönítése a térképen, a földrajzi atlaszban található éghajlati tematikus térképek vizsgálata
- e. Főbb tanulói tevékenységek: együttes osztálymunka, következtetés, rendszerezés

3. Szemléltető és munkaeszközök

tábla, kréta, projektor, kivetítő, munkafüzet

4. Felhasznált irodalom

Oktatási Hivatal: Földrajz tankönyv 7-8. NAT 2020.

Oktatási Hivatal: Földrajz munkafüzet 7-8. NAT 2020.

Oktatási Hivatal: Földrajzi atlasz középiskolásoknak.

Oktatási Hivatal: Földrajz tankönyv 7. NAT 2012.

Makádi Mariann: A földrajztanítás alapjai 1. Mielőtt tanítani kezdene... (ELTE TTK FFI, Budapest, 2020, 179 p.)

Az óra részletes felépítése

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
8:55-8:58	Óra kezdete				
9:00-9:05	Házi feladat közös ellenőrzése (mf. 82/1) Eközben, akik szeretnének, röpi kontúrtérképet töltenek ki. A kontúrtérkép 10 bejelölt pontot tartalmaz Európa határai, tájai közül. Hibátlan megoldásért 5-ös jár, 8-10 pont között ++.	Ellenőrzés	Megbeszélés	Együttes osztálymunka	Munkafüzet, kontúrtérkép szorgalmi feladat
9:05-9:10	Európa tavainak ismertetése, képeken és térképen. Diákok atlaszban kikeresik (16-17.o.; 28-29.o.). Közben következő kérdésekkel ellenőrzöm a tájékozódást: - Ladoga-tótól DNY-ra milyen nagyvárost találhatunk? - Mondjatok helységneveket a Boden-tó környékéről! - Garda-tó mellett milyen tavakat találtok még ugyanazon területen? Ezután jegyzet készítése a füzetbe.	Új tananyag feldolgozása	Szemléltetés	Frontális osztálymunka	Projektor, tábla, kréta, füzet, munkafüzet
9:10 - 9:13	Találós kérdések megválaszolása, majd a válaszok elhelyezés a térképen. Találós kérdéseket olvasok fel folyókról, tavakról (ld. mellékletek). Az osztály először megválaszolja őket, majd atlasz segítségével megkeresik, és önként jelentkezők elhelyezik a kivetített kontúrtérképen is.	Részösszefoglalás	Játék	Kooperatív munka	Projektor, atlasz
9:13 – 9:15	A 3 éghajlati övezet (forró-mérsékelt-hideg) elkülönítése, Európa elhelyezése ezeken belül.	Új tananyag feldolgozása	Magyarázat, megbeszélés	Frontális osztálymunka	Projektor
9:15– 9:20	A mérsékelt övezetre jellemző tulajdonságok összegyűjtése közösen, az atlasz tematikus térképei alapján (16-17.oldal). Évi középhőmérséklet térkép kérdések: - A középhőmérséklet a színekkel együtt hogyan változik? - Mennyi Murmanszk évi középhőmérséklete? És mennyi ehhez képest Párizsban? Palermoban? A középhőmérséklet hogyan változik, mire következtetünk? Évi csapadékmennyiség térkép: - Milyen színeket látunk a térképen?	Új tananyag feldolgozása	Magyarázat, megbeszélés,	Együttes osztálymunka	Földrajzi atlasz, projektor

	<ul style="list-style-type: none"> - Milyen évi csapadékmennyiségmennyiséget jelölnek a színek? - Nézzük meg, mennyi a csap.menny. Bergenben, Budapesten és Várnánál. - Mi jellemző ezek alapján Európa csapadékmennyiségének eloszlására? <p>Hány évszakot különíthetünk el Európában? - 4 évszak A középhőmérsékleti térképbe tekintve mit látunk, mi az uralkodó szélirány? nyugati -> ezeket nyugatias szeleknek nevezzük</p>				
9:20-9:30	<p>Éghajlati diagramokkal való megismerkedés. Európa különböző pontjairól éghajlati diagramok elemzése (kivetített ábra). Évi közepes hőingás fogalmának tisztázása. Közben megértést ellenőrző kérdések:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mennyi a januári középhőmérséklet Rotterdamban és mennyi Volgográdban? - Mennyi a júniusi Győrben és Kizilordában? - Mennyi az évi csapadékmennyiség Rotterdamban és Győrben? - Mennyi csapadék esik júliusban a 4 városban? - Mekkora a leghidegebb és legmelegebb hónap különbsége Győrben, és mennyi Kizilordában? -> ezt a különbséget nevezzük évi közepes hőingásnak - Mennyi csapadék esik Hollandiában és mennyi Kizilordában? -> visszacsatolás az előző részben tanultakra - <p>Ezek után következtetés levonása -> Európában Ny->K felé haladva évi közepes hőingás nő -> óceánok hűtő-fűtő hatásának említése</p>	Új tananyag feldolgozása	Magyarázat, megbeszélés	Együttes osztálymunka	Projektor
9:30-9:32	Észak-atlanti áramlás és hatásának ismertetése	Új tananyag feldolgozása	Magyarázat	Együttes osztálymunka	Projektor
9:32 – 9:37	Európa éghajlati jellemzőinek felelevenítése és lejegyzése a füzetbe.	Összefoglalás	Megbeszélés	Együttes osztálymunka	Füzet, projektor, tábla, kréta
9:37 – 9:40	Óra befejezése, házi feladat kiadása (mf. 82/2, 83/4.) Órai munka értékelése, pluszok kiosztása	Megbeszélés	Megbeszélés	Együttes osztálymunka	Munkafüzet

A táblára, illetve füzetbe kerülő jegyzet:

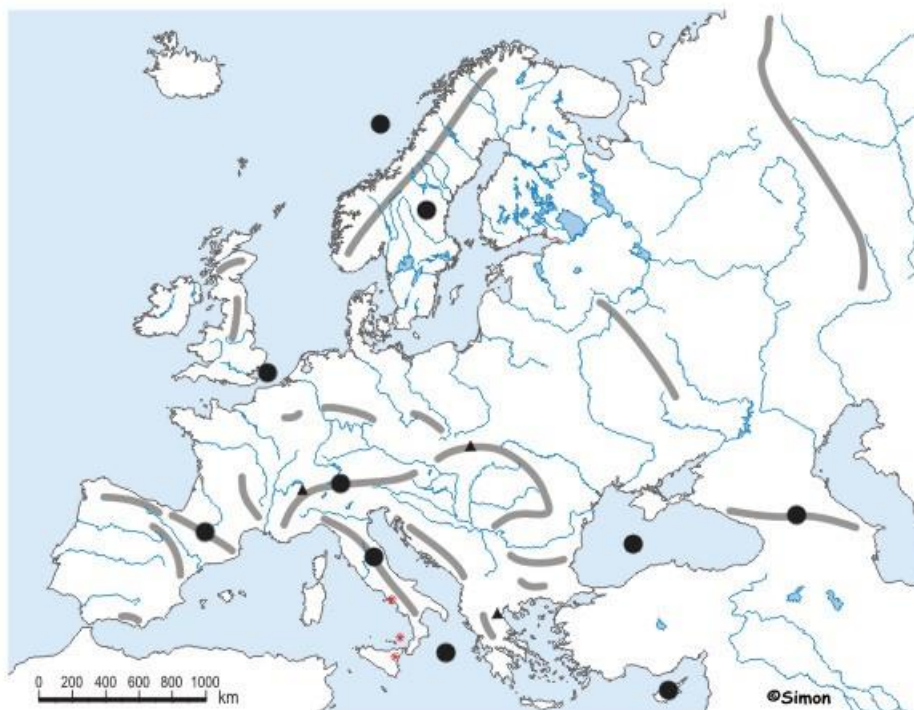
Európa tavai:

- Európa legnagyobb tava: Ladoga-tó (Oroszo.)
- Jégkorszaki jég által kialakult tavak - pl. Finn-tóvidék)
- Magashegységi tavak (tengerszemek) – pl. Csorba-tó
- Gleccsertavak – pl. Boden-tó
- Morénatavak – pl. Garda-tó
- Balaton: Közép-Európa legnagyobb tava

Európa éghajlata:

- főleg mérsékelt övezet, kis hideg övezet
- 4 évszak
- nyugatias szelek
- D -> É felé csökken az évi középhőmérséklet
- Atlanti-óceántól való távolsággal csapadék csökken
- óceán hűtő – fűtő hatása -> kontinens belseje felé nő az évi közepes hőingás
- Észak-atlanti-áramlás melegítő hatása

Kontúrtérkép szorgalmi

Találós kérdések:

Európa folyói közül a hosszúsági versenyt én nyerem, 3690 km hosszan kanyargom a kontinens keleti részén. Majd végül a Kaszpi-tengerbe érkezem. *Volga*

A Pireneusi-félsziget északi részén folydogálok, deltatorkolatom a Földközi-tengerbe érkezik. *Ebro*

Olasz nemzetiségű vagyok, végső formámat egy gleccser által eltorlaszolt sáncnak köszönhetem. Meleg klímám és gyönyörű környezetem miatt kedvelt turistacélpont vagyok. *Garda-tó*

Svájcból indítom utamat, és számos 'leg'-gel rendelkezem: az enyém Európa legnagyobb vízesése és kikötője, Nyugat-Európában emellett a kontinens nyugati felén én vagyok a legfontosabb a vízfolyások között. *Rajna*

Szerencsés vagyok, hiszen több ezer tó társammal töltöm időmet Európa északi részén, így soha nem érzem magam egyedül. *Finn-tóvidék*